

प्रशासन संयन्त्र विरुद्ध उद्योग राज्य मन्त्रीले पोखे आक्रोश

पाँचतारे होटलको योजनाले कृषि उत्पादन नबढ्ने

विशेष सम्वाददाता

काठमाडौं। कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने योजना पाँचतारे होटलमा बसेर बनाउँदैमा कृषिको उत्पादन बृद्धि नहुने भन्दै उद्योग राज्य मन्त्री मेघनाथ नेपाली निपादले आलोचना गरेका छन्। नेपाली किसानका लागि अरबौं रुपैयाँ विदेशी दातृनिकायहरुबाट सहयोग आएको भएपनि त्यसले किसानका पक्षमा काम गरेको नदेखिएको भन्दै कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्नका लागि किसानकै क्षेत्रमा पुगेर काम गर्नु पर्ने बताए।

नपाईरहेको, रासायनिक मल नपाएर छुट्टैपट्टि रहेका छन्। यस्तो अवस्थामा किसानका आवश्यकतालाई केन्द्रित गर्नु भन्दा पाँच तारे होटलमा बसेर हावादारी योजना बनाएर कृषिको विकास कहिल्यै हुन नसक्ने ठोकुवा समेत उनले गरे।

पहाडको भिरमा गएर वा तराईको तातो हावामा बसेर खेतमा काम गर्ने हिम्मत नगर्नेहरुले एसी जडित पाँचतारे होटलमा कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न बनाइएका योजना केवल कागजी रुपमा मात्र काम लाग्ने भएकाले त्यस्ता योजना बनाउनुको कुनै तुक नभएको बताए। पाँच तारे होटलमा बसेर

कागजी रुपमा बनाएका खोस्ताले कहिल्यै कृषि क्रान्ति नहुने उनको तर्क थियो। प्रशासन संयन्त्रमा हुने गरेको भ्रष्टाचारका कारण मुलुक भन्नुभन्नु गरीव हुँदै गईरहेकोले भ्रष्टाचारीलाई कारवाही गर्ने कसैको ताकत नभएकाले नै मुलुकले वर्तमान संकट भोग्नु परेको बताए। किसानका धेरै समस्या भएको उल्लेख गर्दै धान उत्पादनका लागि सिंचाई नभएको रोगकीराबाट बचाउनका लागि औषधी नभएको, आकाश पानीको भरमा खेती गर्नु पर्ने वाध्यता किसानहरुको रहेको बताए। भएका सिंचाई सेवाहरु पनि मर्मत

गर्न तर्फ ध्यान नदिएको भन्दै उनले ती सबैको दोषी कर्मचारी प्रशासन तन्त्र भएको आरोप लगाए।

जिल्लामा बसेका कृषि तथा सिंचाईका कर्मचारीहरुले जनताको सेवा भन्दा पनि जसरी हुन्छ आफ्नो स्वार्थको पछाडि कट्टे गर्ने गरेको आरोप पनि लगाए। कर्मचारीहरुको विरोध गर्नु भने मन्त्रीको पद नै धरापमा पर्न सक्ने भन्दै उनले भ्रष्ट कर्मचारीलाई कसैले पनि छुन नसक्ने बताए।

कृषिका क्षेत्रमा आएका बजेटलाई सहि किसिमले सदुपयोग गर्न नसकिएसम्म कृषि क्षेत्रको विकास र परिवर्तन गर्न नसक्ने भन्दै पाँचतारे होटलमा बसेर कृषिको उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने योजना बनाउनु भन्दा किसानको माझमा गएर उनीहरुको समस्या समाधान हुने किसिमले योजना बनाउनु पर्ने धारणा राज्य मन्त्री नेपालीको थियो। मल, वीउ, सिंचाई औषधी जस्ता कृषिका लागि अति महत्वपूर्ण बस्तुहरु सहज रुपमा किसानको पहुँचमा पुऱ्याउन सकेमात्र कृषि उत्पादकत्व बृद्धि हुने उनले बताए।

कृषि सञ्चारले प्राथमिकता पाएन

काठमाडौं। किसानहरुलाई सूचना प्रवाह गर्नका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने कृषि सञ्चारले उचित प्राथमिकता नपाउँदा किसानहरुले धेरै कुरा गुमाउनु परेको उद्योग (विहीवारको मन्त्रीपरिषद्को निर्णयबाट रक्षा मन्त्रालयका सरुवा भएका) सचिव जयमुकुन्द खनालले बताएका छन्।

कृषि उत्पादन बृद्धि गराउनका लागि गुणस्तरीय मल, उन्नत जातका वीउ, नयाँयान्त्रिकरण सम्बन्धि जानकारी गराउने आम सञ्चारले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने उनले बताए। सञ्चार क्षेत्रभित्र पनि कृषि सञ्चारले प्राथमिकता नपाएकै कारण व्यवसायिक कृषिमा चुनौती रहेको धारणा व्यक्त गर्दै सचिव खनालले सरकार र सरोकारवाला निकायहरुले पनि कृषि सञ्चारलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने बताए।

समिक्षाका नाममा कृषिको लाखौं बजेट खर्च काम कुरो एकातिर भोला वोकी जिल्लातिर

काठमाडौं। भारतले गरेको अघोषित नाकाबन्दीका कारण रासायनिक मल अभाव, इन्धन अभाव, वीउ अभावमा पिस्सिएका किसानहरुको समस्यालाई समाधान गर्न तर्फ कृषि विकास मन्त्रालय, कृषि विभाग, क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय एवं जिल्ला कृषि कार्यालयहरुको सक्रियता बढ्नु पर्ने समयमा कृषि मन्त्रालयको उच्च अधिकारीहरु भने चौमासिक समिक्षा गोष्ठी भन्दै जिल्ला जिल्ला दौडिरहेका छन्। यतिखेर कृषि मन्त्रालयदेखि विभागसम्मका उच्च अधिकारीहरु कार्यालयहरु भेट्न मुश्किल पर्दछ। तीन वर्ष भित्र कृषि आत्मनिर्भर बन्ने योजना केही दिन अगाडि मात्र सार्वजनिक भएको भएपनि यस्तै गोष्ठीका नाममा लाखौं रुपैयाँ खर्च गरेर कृषिमा आत्मनिर्भर हुने सपना सिसाको घर भन्दा फरक छैन भन्दा अत्युक्ति नहोला।

मुलुक यतिखेर गम्भीर संकटमा परिरहेको छ। गहुँ छर्ने समय वित्न लागिसकेको छ। किसानहरुले रासायनिक मल सहज रुपमा पाउन सकिरहेका छैनन्। विशेष गरी भूकम्प पीडित किसानहरु अझ प्रताडित बनिरहेका छन्। कतिपय जिल्लामा भूकम्प पीडितहरुलाई बाडिएको धानका बीउले फल नदिँदा यो वर्ष उनीहरुलाई खाद्यान्न संकट पर्ने देखिएको छ। गुणस्तरहीन वीउ वितरण गर्नेलाई मन्त्रालयले ठोस कारवाही गर्न नसक्दा अझ किसानहरु पीडामा परेका छन्। यस्तो अवस्थामा पाँचै विकास क्षेत्रमा समिक्षा गोष्ठीका नाममा मन्त्रालयदेखि क्षेत्रीय कार्यालयसम्मका उच्च अधिकारीहरु जिल्ला दौडाहा पुगेका छन्। कागजी प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेर दैनिक भत्ता असुल्ने र जिल्लामा रमाईलो गर्न जाने बाहेक समिक्षा गोष्ठीले खासै उपलब्धी हुने संकेत देखिएको छैन।

देशको विषय परिस्थितिलाई समेत मध्यनजर गर्ने हो भने समिक्षा गोष्ठीका सञ्चालन गर्नका लागि भ्रमणकै लागि खर्च गरिन लागिएको लाखौं रुपैयाँको सार्थकतामाथि अहिले मन्त्रालय भित्रै प्रश्न उठ्न थालेको छ। यस्तो अवस्थामा समिक्षा गोष्ठीलाई स्थगन गर्नुपर्ने वा आफ्नै जिल्लामा किसानसंग सरोकारवाला व्यक्तिहरु बसेर वर्तमान अवस्थामा किसानहरुले भोग्नु परेको समस्या समाधान गर्न तर्फ लाग्नु पर्ने तर्क धेरैले गरेपनि समिक्षा गोष्ठीका नाममा कर्मचारीहरु सबै क्षेत्रमा पुगिसकेको मन्त्रालयको छ। पाँचै विकास क्षेत्रमा हुने गोष्ठीमा कृषि विकास मन्त्री हरिवोल प्रसाद गजुरेल नै पनि सहभागी हुने मन्त्रालयले जनाएको छ।

कृषि कर्ममा रमाउँदैपूर्व मन्त्रीहरु

- भ्रष्टाचारको आरोप लागेपछि केही समय जेलजीवन विताएका जेपी गुप्ताले जेलबाट बाहिर निस्कना साथ गृह जिल्ला गएर अदुवा खेती गरे।
- एमाओवादीका उग्रबामपन्थी नेताका रुपमा चिनिएका लोकेन्द्र विष्टले पार्टीबाट राजीनामा दिएर व्यवसायिक कालो धान उत्पादनका लागे।
- विष्णुप्रसाद चौधरी बाणिज्य आपूर्ति मन्त्रीको पद सकिनासाथ बर्दियामा गएर खेती गरिरहेका छन्।

खाद्य प्रविधिमा पनि अवैध खेल

काठमाडौं। कृषि विकास मन्त्रालय मातहतमा रहेको खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग अहिले आर्थिक अनियमितताको विवादमा तानिन लागेको छ। खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागलाई गुणस्तरहीन खाद्य सामग्री विक्री गर्नेहरुलाई कारवाहीको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिफारिस गर्ने बाहेक केही पनि अधिकार छैन। उपभोक्ताहरुलाई विक्री गरिएका उपभोग्य सामग्री गुणस्तरीय छ कि छैन भन्ने कुराको चेकजाँच गर्ने काम खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले गर्दै आएको छ। यद्यपी गुणस्तर जाँच पछि कतिपय बस्तुहरुमा समस्या भेटिने गरेको

कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न माटो जोगाऊँ

कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्ने कुरामा सर्वत्र चर्चा परिचर्चा हुने गरेको छ । नेपालको कृषि क्षेत्रको विकास गर्नका लागि परम्परागत कृषि खेतीबाट व्यवसायिक कृषि खेती गरिनु पर्दछ भन्ने हल्ला नपिटिएको पनि होइन । त्यसकै लागि विदेशी दातृनिकायहरूले अवैत रुपैयाँ अनुदानका नदिएका पनि होइनन् । तर, त्यसले न त नेपालको कृषि व्यवसायिकता रुपमा अगाडि बढ्न सकेको छ । न त भने जस्तो उत्पादन बृद्धि नै भएको छ । उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने नाममा जति नै भ्याली पिटिपनि किसानमय योजना र किसानसम्म कृषिका आवश्यक स्रोत साधन नपुगेसम्म नेपालका कृषि भाषणमा मात्र बृद्धि हुने छ ।

कृषि उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि सर्वैभन्दा महत्वपूर्ण भनेको माटो नै हो । हामीले कुन बाली कस्तो माटोमा खेती गरिरहेका छौं भन्ने कुरा नै अन्योलमा छ । माटो जांच गरेर मात्र बाली उत्पादन गर्ने कार्यमा आजका दिनसम्म पनि कसैले सोचेको देखिँदैन । जसरी काम गर्नका लागि स्वस्थ हुनु पर्दछ । त्यसैगरी उत्पादन बृद्धि हुन पनि माटोमा आवश्यक पौष्टिक तत्वहरूको आवश्यकता पर्दछ । जवसम्म माटोलाई आवश्यक पौष्टिक तत्वहरू पूर्ण मात्रामा उपलब्ध गराई माटोलाई स्वस्थ राखिँदैन तबसम्म माटोले पनि चाहेजति उत्पादन दिन सक्दैन भन्ने कुरामा कसैको दुईमत नहोला ?

खेती परम्परागत रुपमा गरिएको होस् वा व्यवसायिक रुपमा गरिएको होस् । आफूले खेती गरिरहेको माटोको अवस्था ठिक छ कि छैन भन्ने कुरा माटो जांचबाट मात्र पत्ता लाग्ने हुँदा किसानहरूलाई नियमित रुपमा माटो जांच गराएर मात्र खेती गर्न तर्फ उत्प्रेरित गर्नु आवश्यक छ । अर्को कुरा कुन माटोमा कुन बालीले राम्रो उत्पादन दिन्छ भन्ने कुराको पनि यकिन गर्नका लागि माटो विज्ञहरूसँग सल्लाह लिएर माटो जांच गरेर मात्र कृषि उत्पादन गर्ने हो भने हामीले उचित मात्रामा लाभ लिन सक्छौं भन्ने कुराको आम किसानहरूलाई जानकारी गराउनु अनिवार्य छ ।

हालका दिनसम्म पनि माटो जांच गरेर खेती गराउन तर्फ पाइला चालेको देखिँदैन । अस्वस्थ माटोमा खेती गरेर उत्पादन बृद्धि गर्दछु भन्ने सोच नहटाएसम्म हामीले कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न सक्दैनौं । अतः : नेपाली कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्नका लागि हरेक किसानहरूलाई आफ्नो खेतबारीको माटो जांच गर्नका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्नु जरुरी छ । सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूले बेलैमा यसतर्फ ध्यान दिने हो कि ? ■

आफ्नै सूचना

नेपालको पहिलो कृषि साप्ताहिकका रूपमा प्रकाशित कृषि साप्ताहिकमा तपाईंका क्षेत्रमा भए/गरेका कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित सूचना/समाचार वा लेख/रचनाहरू छनू भन्ने हामीलाई बिहिबारभित्र पठाउनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

सम्पर्क

कृषि साप्ताहिक, बागबजार

इमेल : sajnepal@gmail.com

web: www.krishionline.com

मल, बीउको अभावमा रन्थनिएका छन् किसान

विशेष सम्वाददाता

भारतले गरेको अघोषित नाकावन्दी र मधेश दलले सीमा नाकामा गरेको आन्दोलनका कारण यो वर्ष सर्वैभन्दा बढी मारमा किसानहरू परेका छन् । धान थन्क्याउने बेलादेखि नै शुरु भएको मधेश आन्दोलनका कारण तराईका २२ जिल्लामा गहुँ छर्ने काममा धेरै नै समस्या उत्पन्न भएको छ । किसानहरूले रासायनिक मलको अभाव र गहुँको बीउ समेत नपाउने अवस्था आएपछि आगामी वर्ष गहुँ बाली घट्टने करीव पक्का पक्की भएको छ ।

कृषि उपज उत्पादनका लागि महत्वपूर्ण क्षेत्रका रुपमा तराईका जिल्लालाई लिइने गरिएको भएपनि ती क्षेत्रमा सिंचाई अभावले गर्दा कतिपय उर्वर भूमिहरू पनि मरुभूमि जस्तै देखिने गर्दछन् । यतिखेर खेत खेतमा किसानहरू गहुँ छर्ने तल्लीन हुनु पर्ने थियो तर किसानहरू खेतमा नभै बीउ विक्री गर्ने एग्रीभेटदेखि बीउ विजन कम्पनीका कार्यालयहरू बीउका लागि लामवद्ध बन्नु पर्ने बाध्यता छिएको छ । एकातिर बीउ अभाव छ अर्कोतिर गहुँ छर्ने बेलाका लागि नभै नहुने रासायनिक मलको अवस्था पनि त्यस्तै नै छ । तराईका अधिकांश जिल्लाहरूमा गहुँ छर्ने मौसम सकिन लाग्दा पनि खेतहरू बाँझै देखिन थालेका छन् । नाकावन्दी कै कारण इन्धन अभावका कारण खेत खन्न प्रयोग

पाईन भन्ने पनि देखिएको छैन । किनकी पहाडी क्षेत्रमा पशुपालनबाट नै किसानहरूले आवश्यक प्रांगारिक मलको जोहो पनि गरिरहेका छन् । सम्भवत पहाडभन्दा तराईका किसानहरूलाई नाकावन्दी र मधेश आन्दोलनले धेरै नै प्रभावित बनाएको पक्कै हो । तर मधेशवादी दलहरूले किसानका नाममा जति नै दुहाई दिएपनि आगामी वर्षका लागि खाद्यान्न उत्पादन आधाभन्दा कम हुने आंकलन गर्न थालिएको छ । सिराहा, सप्तरी, महोत्तरी बारा, पर्सादेखि भापा मोरङसम्मका किसानहरू अघोषित नाकावन्दीका कारण मल,बीउको अभावका कारण

हुन पनि नेपालका विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूले कृषि क्षेत्रको विकासका लागि भन्दै अबैत रुपैयाँ अनुदानमा उपलब्ध गराईरहेका छन् । तर नेपालको कृषिको विकास भयो त ? यसतर्फ ध्यान कसले दिने ? कृषि उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि सरोकारवाला मन्त्रालयबीचको समन्वय अभाव छ । जवसम्म मन्त्रालयबीचको समन्वय अभावबाट मुक्त हुन सक्दैन तबसम्म कृषि उत्पादकत्व बृद्धि नहुने कृषि विज्ञ एवं राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व सदस्य डा भारतेन्दु मिश्रको छ । मिश्रकै भनाई अनुसार भन्ने हो भने पनि भारतले गरेको अघोषित

खेत बाँझो राख्न बाध्य छन् । मधेश केन्द्रितदलहरूकै आन्दोलनका कारण मधेशी किसानहरू आक्रान्त बनिरहेका छन् यसमा कुनै दुईमत छैन । तर, सिंहदरवारमा बसेर तीन वर्षभित्र कृषि आत्मनिर्भर हुने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिरहने मन्त्रालयका अधिकारीहरूले किसानलाई चाहिने आवश्यक मल, बीउ समयमा नै किन पुऱ्याउन सकिरहेका छैनन् ? के यही

नाकावन्दी र मधेश दलहरूले गरेको आन्दोलनका कारण किसानहरूले मल बीउ सहज रुपमा पाउन नसकेपछि सरकारले तत्काल त्यसलाई सम्बोधन गर्नु पर्दथ्यो उनको भनाई छ । तर किसानका पक्षमा न त सरकार देखियो न त आन्दोलनकारीहरूले नै ? बीउ जस्तो संवेदनशील विषयमा पनि राज्य लाचार भईरहेको छ । किसानहरू बीउ, मल नपाएरै रन्थनिएर बसेका छन् । समयमा रोपिएन भने उत्पादन हुन निकै कठिन छ । त्यसमाथि सिंचाईको अभावका कारण किसान भन मारमा परेका छन् । तर सरोकारवाला मन्त्रालय कृषि विकास मन्त्रालयको ध्यान तीनवर्षे भित्र कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने भन्ने कागजी योजना बनाउदै बसिरहेको छ । कागजी रुपमा बनाएका योजना र गरिएका खर्चलाई हेर्ने हो भने मुलुक धेरै अगाडि नै कृषिमा आत्मनिर्भर भईसक्नु पर्दथ्यो ।

नाकावन्दीको अवस्थामा मल बीउ जस्ता संवेदनशील विषयलाई कसरी सम्बोधन गर्ने, किसानहरूका लागि आवश्यक वस्तु कसरी सहज बनाउने भन्ने विषयमा राज्यले खासै चासो देखाएको पनि पाइँदैन । यही अवस्थामा कृषि विकास मन्त्रालयले गरेको प्रतिवद्धता अनि तीन वर्षभित्र कृषिमा आत्मनिर्भर बन्ने योजनाले कागजी रुपमा मात्र सार्थक रुप पाउंछ । साँच्चै नै कृषिको विकास गर्ने कृषिमा आत्मनिर्भर हुने हो भने बीउ, मलको सहजीकरण सिंचाई सुविधामा किसानहरूको पहुँच पुऱ्याउने योजनाहरू बन्नुको विकल्प छैन ।

भारतले गरेको अघोषित नाकावन्दी र मधेश दलहरूले गरेको आन्दोलनका कारण किसानहरूले मल बीउ सहज रुपमा पाउन नसकेपछि सरकारले तत्काल त्यसलाई सम्बोधन गर्नु पर्दथ्यो । तर किसानका पक्षमा न त सरकार देखियो न त आन्दोलनकारीहरूले नै ? बीउ जस्तो संवेदनशील विषयमा पनि राज्य लाचार भईरहेको छ । किसानहरू बीउ, मल नपाएरै रन्थनिएर बसेका छन् । समयमा रोपिएन भने उत्पादन हुन निकै कठिन छ । त्यसमाथि सिंचाईको अभावका कारण किसान भन मारमा परेका छन् ।

गरिने ट्याक्टरहरू पनि त्यसै थन्किएर बसेको छ । तराईको तुलनामा पहाडी क्षेत्रमा यो समस्या त्यति धेरै देखिएको छैन । पहाडी क्षेत्रमा धानको बीउ सहज रुपमा उपलब्ध देखिन्छ । विशेष गरी कृषि सहकारी संस्थाहरूले आफै बीउ उत्पादन गर्ने र हरेक किसानहरूले बीउ सुरक्षित गर्ने गरेकाले पनि बीउको अभाव जति तराईमा देखिन्छ त्यति पहाडमा छैन ।

साना साना र खण्डिकृत जग्गाहरू भएका कारण पहाडका किसानहरूलाई रासायनिक मलको अभावले पिरोलेकै कारण गहुँ छर्ने

अवस्थामा नेपाली कृषि क्षेत्र आगामी तीन वर्षमा आत्मनिर्भर बन्छ ?

गत शुक्रवार मात्र उद्योग राज्य मन्त्री मेघनाथ नेपाली निषादले याक एण्ड यति होटलमा कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्न गरिएको कार्यशालामा गोष्ठीमा पाँचतारे होटलमा बसेर बनाएको योजनाले कृषि उत्पादन बृद्धि नहुने बताए । किसानका नाममा आएको बजेटले पाँचतारेमा छलफल गर्नु भन्दा त्यही रकम मल, बीउ किन्ने, सिंचाई सेवा उपलब्ध गराउने कार्यमा किन खर्च गरिएन भन्ने प्रश्न पनि उलनले गरेका थिए ।

कृषि मौसम सल्लाह सेवा बुलेटिन

जारी मिति : १८ मंसिर २०७२

अवधि : १८ मंसिर २०७२ - २४ मंसिर २०७२

लागि : बाँके जिल्ला

(जारी गर्ने: PPCR/BRCH/AMIS Project, MOAd, AERD, NARC and Agro-met Section, DHM)

नेपालगञ्ज एयरपोर्ट, बाँकेको मौसम तथ्यांक
गत हप्ता १० मंसिर २०७२ मा अन्त्य भएको मौसम अवस्था

मौसमी विवरण	गत हप्ता (०४ मंसिर २०७२ देखि १० मंसिर २०७२ सम्म)
कूल वर्षा (मि.मी.)	०.०
अधिकतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड) को दायरा	२७.६-२८.७
न्यूनतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड) को दायरा	१३.०-१३.८
अधिकतम सापेक्ष आर्द्रता (%) को दायरा	९२.९-९९.०
न्यूनतम सापेक्ष आर्द्रता (%) को दायरा	४८.७-५९.१
हावाको गति(मि/से)को दायरा	०.७५-३.५०
हावाको दिशाको दायरा	उत्तर पूर्व

११ मंसिर २०७२ देखि १७ मंसिर २०७२ सम्मको मौसम विवरण

विवरण	दिन (20 Nov 2015- 26 Oct 2015)						
	११/८/२०७२	१२/८/२०७२	१३/८/२०७२	१४/८/२०७२	१५/८/२०७२	१६/८/२०७२	१७/८/२०७२
वर्षा (मि.मी)	०.०	छिटा	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अधिकतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड)	२५.५	२४.५	२७.४	२८.५	२८.५	२७.३	२६.७
न्यूनतम तापक्रम	१४.६	१७.०	१५.२	१४.५	१२.२	१३.१	१४.०
अधिकतम सापेक्ष आर्द्रता	९८.०	८८.१	९६.२	९८.०	९९.०	९९.०	१००
न्यूनतम सापेक्ष आर्द्रता	७१.९	७५.४	६१.२	५०.४	५३.३	५४.९	५२.८
हावाको गति m/s	१.७५	२.२५	०.०	२.७५	३.०	०.०	१.२५
हावाको दिशा	उत्तर पूर्व	दक्षिण पूर्व	-	दक्षिण-पूर्व	दक्षिण-पूर्व	-	उत्तर

कृषि सल्लाह

क) मौसम विश्लेषण :

आगामी हप्ता सामान्यरूपमा बदली रहे पनि पानी पर्ने सम्भावना न्यून रहेको तथा औसत सापेक्ष आर्द्रता औसतमा ७५% भन्दा माथि रहने छ। विहानीपख चिसो बढ्ने क्रम जारी रहनेछ।

ख) बाली नाली :

१. धान बाली :

आफूलाई चाहिने जति बीउ प्राप्त गरी स्वस्थ तथा समान बोटका राम्ररी पाकेका वाला बल्याएर शुद्ध बीउ उत्पादनको लागि ३-४ घाम सुकाई केलाई गरेर हावा नछिर्ने भाँडा जस्तै सिड विन, भकारी, घ्याम्पो वा बोरामा राख्न उपयुक्त हुन्छ।

बीउ भण्डारणका लागि सुपर व्यागको प्रयोग गर्नु उपयुक्त हुन्छ। सुपर व्याग उपलब्ध नभएको अवस्थामा हावा नछिर्ने भाँडो (मेटल बीन, भकारी) मा सेलफस २-३ चक्की प्रति टनको दरले प्रयोग गर्दा पुतली आदि जस्ता भण्डारणमा लाग्ने कीराबाट जोगाउन सकिन्छ।

२. मकै (हिउदे) बाली :

जग्गाको अन्तिम तयारीको बेलामा कम्पोस्ट मल २०० के.जी., डिएपी २.१ केजी, युरिया २.५ केजी र म्युरेट अफ पोटास १.६ केजी प्रति कठ्ठाका दरले माटोमा राम्ररी मिलाउन उपयुक्त हुन्छ।

मनकामना - १, गणेश -२ जस्ता हिउदे मकैको जात लगाउन उपयुक्त हुन्छ।

३. गहुँ

माटोको चिस्यान घटिरहेको हुनाले चिस्यान रहँदै गहुँ छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

जग्गाको तयारीको बेलामा ४०-५० केजी कम्पोस्ट मल तथा ३.० केजी युरिया, ३.६ केजी डिए.पी र १.४ केजी म्युरेट अफ पोटास प्रति कठ्ठाका दरले असिचित जग्गामा प्रयोग गरी राम्ररी माटोमा मिलाउनु पर्दछ।

गहुँको उन्नत जातहरू, विजय, नेपाल ९७, आदित्य, गौतम, अच्युत, रोहिणी, विएल ११३५ आदि जातहरू लगाउनु उपयुक्त हुन्छ।

बीउको उपचार -वेभिष्टिन वा वेनलेट २ ग्राम वा भाइटाभ्याक्स २००-३ ग्राम प्रति केजीका दरले उपचार गरेर मात्र बीउ छर्ने।

गहुँको बीउ ३.३ केजी प्रति कठ्ठाको लागि पर्याप्त हुन्छ।

४. तोरी/रोयो/मूला तरकारी बाली

तोरी, रायो, मूला लगायतका बालीमा लाग्ने अल्टरनेरिया थोप्ले रोगको लागि मेन्कोजेव ३ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

फौजी कीरा : इमामेक्टिन बेन्जोएट ५ एस.जि. ०५ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई प्रकोप देखिएको बालीमा छुनु उपयुक्त हुन्छ वा क्लोरोपाईरिफस ५०% ई.सी साइपरमेथ्रिन ५% ई.सी तत्व भएको विषादी २ एमएल प्रति लिटर पानीमा मिसाई प्रकोप देखिएको बालीमा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

५. अरहर/ मुसुरो :

बोट ओइलाउने रोगको रोकथामको लागि २ ग्राम वेभिष्टिन वा डेरोसाल(कार्वेन्डाजिम) प्रति लिटर पानीमा घोलेर अरहरको बोट भिज्ने गरी छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

६. फलफूल बाली

कागती विरुवामा रोग किरा लागेका, उपचार हुन नसके, एक आपसमा जोडिएका, सुकेका लामा लामा कांडा भएका र सलक्क बढेका चोर हांगाहरू, कलमी भाग भन्दा तलबाट आएका मुनाहरू र विरुवाको मूल काण्डको

४०-५० से.मी भन्दा तल आएका सबै हांगाहरू हटाउनु पर्दछ। यसरी कांटाछाँट गरेपछि १० को बोर्डोपेष्ट लगाउनु पर्दछ।

केरा खेती गर्ने कृषकहरूले केराको घरी वरिपरि पात पतिङ्गर, केराको सुकेका पात आदिले छाप्रो दिनु पर्दछ।

सिंचाई सुविधा भएका कागती बगैचामा डब्वल रिङ्ग (डब्वल औठी आकारको कुलेसो) बनाई सिंचाई गर्नु पर्दछ। सिंचाई सुविधा नभएका स्याला, घासपात वा कालो प्लाष्टिकको छाप्रो राख्नु पर्दछ।

७. आलु :

बहुदै गरेका आलुमा माटोको चिस्यान हेरि १५-२० दिनको फरकमा हल्का सिंचाई गर्नु उपयुक्त हुन्छ।

आलु रोपेको ३०-३५ दिन भित्र गोडमेल गरी उकेरा लगाउनु पर्दछ।

प्रत्येक दिन आलुबालीमा रोग किराको प्रकोप के कस्तो अवस्थामा छ अवलोकन गर्नु पर्दछ। आफ्नो उद्देश्य अनुसार मेन्कोजेव युक्त र एकोबेट वा सोक्टिन विषादीको व्यवस्था मिलाई राख्ने र रोग ल्याउने अनुकूल वातावरणिय अवस्थामा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

आगौट डढुवा रोग : आलुमा यो रोग देखिएमा मेन्कोजेव ३ ग्राम प्रति लिटर पानीको घोल बनाई आलुको बोट पुरै भिज्ने गरी छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

तरकारी बालीहरू :

मौसमी प्याज खेती गर्ने किसानहरूले तयार भएको प्याजको बेर्ना सार्ने उपयुक्त समय यही हो।

प्याजको बेर्ना किनेर सार्नु पर्ने किसानहरूले छिटो डुकु नआउने रेडक्रियोल जातको बेर्ना सार्नु उपयुक्त हुन्छ।

काउली, बन्दा लगाएको ४५-५० दिन भईसकेको भएमा ७-१० ग्राम यूरिया (१ चम्चा) बोटको वरिपरि घेरा बनाई राखी पुर्नु पर्दछ। दोस्रो टपड्रेस गरिसकेपछि सिंचाई गर्नु पर्दछ।

काउली, बन्दा, ब्रोकाउली, सरिसके पछि फेद काट्ने किराको प्रकोप बढ्ने भएको कारणले क्लोरोपाइरिफर २० % ई.सी १ एमएल प्रति लिटर पानीमा घोली विरुवाको फेद फेदमा छर्नु पर्दछ।

भण्टाको डाँठ तथा फलको गवारो व्यवस्थापनको लागि गवारोको कारण ओइलिएको मुण्टा, पात तथा फल टिपी करीव १ फुट गहिरो खाडलमा पुर्ने वा जलाउने। क्योरानट्रानिलिप्रोल (कोराजेन) १८.५ इ.सि. ०.२ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्ने।

हिउदे तरकारी बालीको फेद काट्ने कीरा र बेर्ना कुहिने रोगको व्यवस्थापन गर्न क्लोरोपाईरीफोस १६% को ०.५ मिलि र कार्बोनडाइजिम(वेभिष्टिन)५०% डब्लु पि.को १ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली स्प्रेयरबाट बोट भिज्ने गरी छर्नु पर्दछ।

आगामी हप्ता सामान्य रूपमा बदली रही रहने हुनाले खुर्सानको फल लागिसकेको अवस्थामा पात तथा फलमा लाग्ने थोप्ले रोग (सर्कास्पोरा र एन्थ्रानोस रोग) लाग्न सक्ने हुनाले वेभिष्टिन ५०% डब्लु पि. को २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली पात तथा फल भिज्ने गरी छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

आगामी हप्ता सामान्य रूपमा बदली रही रहने हुनाले खुर्सानको फल लागिसकेको फल अवस्थामा पात तथा फलमा लाग्ने थोप्ले रोग (सर्कास्पोरा र एन्थ्रानोस रोग) लाग्न सक्ने हुनाले ५०% डब्लु पि.(वेभिष्टिन) २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली पात तथा फल भिज्ने गरी छर्नु पर्दछ।

गोलभेंडा, खुर्सान, भण्टा आदिमा जरा कुहिने रोगको व्यवस्थापनको लागि कार्वोनडाइजिम ५०% डब्लु. पि (वेभिष्टिन) २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोलेर विरुवाको पुरै भाग र जरासम्म पुग्ने गरी छर्नुपर्दछ।

गोलभेंडामा देखिएको डढुवा रोगको व्यवस्थापनको लागि मेन्कोजेव ३ ग्रामप्रति लिटर पानीको घोल बनाई पुरै बोट भिज्ने गरी छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

सुख्खा मौसम भएकोले बेसार, अदुवा, बालीको टुप्पो मर्ने सुक्ने भएकोले छाप्रो राखी चिस्यान जोगाउनु पर्दछ।

अन्य :

सापेक्ष आर्द्रता घटबढ भईरहने समय भएकोले भण्डारण गरिएको खाद्यान्न तथा बीउहरूलाई रोग तथा कीराबाट बचाउन समय समयमा हेरचाह गर्नु उपयुक्त हुन्छ।

खेतबारीमा देखिने सबै कीराहरू हानिकारक हुँदैनन्। तसर्थ कीरा देखिने वित्तिकै विषादीको प्रयोग नगरौं। मित्रजीव कीराहरू जस्तै माकुरा, गाइने कीरा, सात थोप्ले खपटे कीरा, बारुला, नमस्ते कीरा(प्रेइङ्ग मेन्टीड) देखिएमा तिनीहरूको संरक्षण र संबर्द्धन गरौं।

मौरी घारमा रोग, सुलसुले र रानु भए नभएको नियमित अवलोकन गर्नु पर्दछ।

चिसो बढ्ने क्रम जारी भएकोले मौरी घारलाई चारैतिरबाट प्लाष्टिकले बेरेर राख्नु उपयुक्त हुन्छ।

बाली संरक्षण

१. लाही (एफीड) :

१ भाग गाईको गहुँत र ४ भाग पानी मिसाई रातभरी राखेर लाही लागेको ठाउँमा भिज्ने गरी भोलीपल्ट अनुकूल मौसममा छर्नु राम्रो हुन्छ।

मालाथियन ५० इ.सी., २ मि.लि. प्रति लिटरको दरले पानीमा मिसाई लाही लागेको ठाउँमा भिज्ने गरी अनुकूल मौसममा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

नयाँ पालुवामा लाही, लिफ माईनर, सुलसुले लाग्ने भएमा सवई वा एट्सो तेल १५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाई १५ दिनको फरकमा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

घ) पशुपालन :

गाईभैसी तथा भेडा बाखाहरूलाई आन्तरिक परजीवीहरू (नाम्ले, फित्ते, गोलो जुकाहरू तथा कक्सीडीओसिस) ले आक्रान्त पारी छर्ने क्रम नरोकिएमा

कृषि...

नजिकको पशु सेवा केन्द्र वा जिल्ला पशु सेवा कार्यालय वा निजी रुपमा सञ्चालित भेटेरिनरी क्लिनिकमा गोबर परिक्षण गरी प्राविधिक सल्लाह बमोजिम अक्सिक्लोजानाइड, अल्बेन्डाजोल, लिवामिजोल वा एम्प्रोलियम जस्ता औषधीहरु जनावरको शारीरिक तौल अनुसार खुवाउन उपयुक्त हुन्छ ।

- यो समय गाई भैंसीमा भ्यागुतो रोग देखिने बेला नभएता पनि यदि शंका लागेमा दक्ष भेटेरिनरीयन/अनुभवी प्राविधिकको सल्लाहमा अविलम्ब एन्टीबायोटिक वा एन्टी माइक्रोबियलको सुई लगाउनु पर्दछ । भ्यागुते रोगको रोकथामको लागि हरके बैशाख जेष्ठतिर छालामुनि ५ एम.एल भ्याक्सिन लगाउनु उपयुक्त हुन्छ ।
- बाखाहरुमा छेर्ने रोग देखिरहेको अवस्थामा जुत्तो (गोबर) निरीक्षण गरी नतिजाको आधारमा औषधी चलाउन उपयुक्त हुन्छ ।
- कुम्री (ढकेरी) लागेका बाखाको हकमा दैनिक एक चक्की डाई ईथाइल कार्बामाजिन (डि.ई.सी) १०० मि.ग्रा. सात दिनसम्म खुवाउने र साथमा भिटामिन बी कम्प्लेक्सको सुई २-३ दिनसम्म लगाउने ।
- पि.पि. आर रोग लाग्न नदिन ३ महिनाभन्दा माथिका भेडा बाखामा सो रोग विरुद्धको भ्याक्सिन लगाउनु उपयुक्त हुन्छ ।
- बाखाको मोओलाको लागि ५% पोभीडिन आयोडिन वा १% कपर सल्फेट वा २% बोरिक एसिडको भोल वा १%पोटासको घोलले मुख सफा गर्नु उपयुक्त हुन्छ । मोओलाको भाईरस घाउ, चोटपटक लागेको वा काटेको ठाउँबाट मानिसमा सर्न गई त्यस्तै प्रकारको घाउ खटिरा आउन सक्ने हुनाले त्यस्तो रोगी बाखालाई घाउ चोटपटक नलागेको वा काटेको ठाउँबाट मानिसमा सर्न गई त्यस्तै प्रकारको घाउ खटिरा आउन सक्ने हुनाले त्यस्तो रोगी बाखालाई घाउ चोटपटक नलागेको मान्छे वा पन्जा लगाएर स्याहार सुसार गर्नु पर्दछ ।
- गाई भैंसी तथा सुंगुरहरुमा खोरेत रोग लाग्न नदिन पशु सेवा कार्यालयको समन्वयमा सो रोग विरुद्धको भ्याक्सिन ६-६ महिनामा लगाउनु उपयुक्त हुन्छ ।
- यो समयमा हिउदे घाँसहरु लगाउनका लागि जग्गाको तयारी गर्न उपयुक्त हुन्छ ।
- माछा पोखरीमा घुलित अक्सिजनको मात्रा बढाउन हावा यन्त्र (एरेटर) को प्रयोग गर्ने ।
- माछा पोखरीमा तापक्रम घट्ने क्रम रहेकोले भूमिगत पानी (बोरिङ वा ट्युब वेल) ले पोखरीको पानीलाई विस्थापित गर्नु उपयुक्त हुन्छ, साथै माछालाई धेरै नचलाउन उपयुक्त हुन्छ ।

घाँसेबाली :

- हिउदे घाँसको लागि जग्गाको अन्तिम तयारीको बेलामा कम्पोस्ट मल २०० केजी, डिएपी ३.६ केजी, युरिया २.१ केजी, म्युरेट अफ पोटास १.३ केजी प्रति कठ्ठाका दरले माटोमा मिलाउन उपयुक्त हुन्छ ।
- जै घाँसको हकमा ४ केजी बीउ प्रति कठ्ठाको दरले उपलब्ध भएसम्म अमृतधारा नभएमा नेत्र, कामधेनु, गणेश, पार्वती आदि जातको जै मंसिर महिनाको तेस्रो हप्ताभित्रै छर्न उपयुक्त हुन्छ ।
- बर्सिम घाँसको हकमा १ केजी बीउ प्रति कठ्ठाको दरले ग्रिन गोल्ड जातको बर्सिम मंसिर महिनाको अन्तिमसम्म छर्न सकिन्छ । बर्सिमको बीउ राइजोवीयमले उपचार गरी छर्न उपयुक्त हुन्छ ।

महेन्द्रनगरमा चिनी मिल शुरु

महेन्द्रनगर । उखु किसानहरुले आफूले उत्पादन गरेको उखुको उचित मूल्य नपाईरहेको भनिरहेका बेला सुदूरपश्चिम मा अर्को एउटा चिनी उद्योग सञ्चालन शुरु भएको छ । कैलाली उद्योग वाणिज्य सङ्घका अध्यक्ष शङ्कर बोगटीले कञ्चनपुरको दक्षिणीक्षेत्र पुनर्वास नगर पालिकामा रु दुई अर्ब ५० करोडको लागतमा चिनी मिल सञ्चालनमा ल्याएका हुन् । जिल्लाको पुनर्वास नगरपालिका(१३ मोतीबस्तीमा स्थापना भएको भागेश्वर सुगर मिलले विहीबारदेखि काम सुरु गरेको छ । चिनी मिल सञ्चालक शंकर बोगटीले मिलले उखु पेल्ल सुरु गरेको छ, बताएका छन् । एक दिनमा २० हजार क्विन्टल चिनी उत्पादनको क्षमता रहेको मिलमा ७०० मजदुरले रोजगारी पाउने बोगटीको भनाइ छ ।

महेन्द्रनगरको उखु उत्पादनको केन्द्र मानिएको दक्षिणी क्षेत्रमा केही वर्षअघि पनि महाकाली सुगर मिल स्थापना भएको थियो ।

२५ हजार मेट्रिक रासायनिक मल बन्दरगाहमै

वीरगन्ज । साढे तीन महिनादेखिको जारी बन्द हडतालले हुवानी सेवा प्रभावित भएर गन्तव्यसम्म जान नपाएपछि बन्दरगाहमा करिब २५ हजार मेट्रिक टन रासायनिक मल थन्किएको हो । भारतीय रेलमार्ग सञ्जालसाग जोडिएको नेपालको एक मात्र यो सुक्खा बन्दरगाहमा भारतबाट मालबाहक रेलमार्फत आइपुगेका रासायनिक मल बन्दका कारण गन्तव्यसम्म जान पाएको छैन । कात्तिक १९ गतेयता करिब दुई लाख ५० हजार ट्रक मालसामान निकासी भएको बन्दरगाहले जनाएको छ ।

ग्लोबल टेन्डरमार्फत कृषि सामग्री कम्पनी र साल्टट्रेडिङ कर्पोरेसनले उक्त मल आयात गरी नेपाल भित्र्याएका हुन् । कृषि सामग्री कम्पनीले चालु आर्थिक वर्षमा साउनयता २३ हजार मेट्रिक टन युरिया र १५ हजार मेट्रिक टन डिएपी गरी ३८ हजार मेट्रिक टन तथा साल्टट्रेडिङ कर्पोरेसनले १५ हजार मेट्रिक टन युरिया मल आयात गरेका हुन् ।

आयात गरी बन्दरगाहमा ल्याएका मलमध्ये कृषि सामग्री कम्पनीले अहिलेसम्म आठ हजार ४०० मेट्रिक टन युरिया र ९ हजार १०० मेट्रिक टन डिएपी गरी कुल १७ हजार ५०० मेट्रिक टन मल गन्तव्यसम्म पठाइएको कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड क्षेत्रीय कार्यालय वीरगन्जका प्रमुख राजेन्द्रबहादुर कार्कीले जानकारी दिएका छन् । अहिले कम्पनीको २० हजार ४०० मेट्रिक टन रासायनिक मल बन्दरगाह परिसरमै थन्किएको अवस्थामा छ 'उनले भने । बन्दका कारण हुवानी पूर्णरूपमा ठप्प हुदा मल गन्तव्यसम्म जान सकेको छैन ।

गहा छेर्ने मुख्य समयमा किसानको मलको आवश्यकतालाई महसुस गरेर आन्दोलनकारीले मलको हुवानीमा केही खुकुलो पारेका छन् । किसानले धान भित्र्याएपछि आलु, गहाका साथै अन्यखेतीका लागि पर्याप्त मात्रामा रासायनिक मलको माग गर्न थालेका छन् ।

रासायनिक मलको अभाव भएपछि गहा उत्पादनमा असर पर्ने कृषि विज्ञहरुले बताउन थालेका छन् । हिउदमा गरिने खेतीका लागि बारा, पर्सा र रौतहटमा करिब १२ हजार मेट्रिक टन रासायनिक मलको आवश्यकता पर्ने क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्रले जनाएको छ ।

भारतीय नाकाबन्दी र मधेस आन्दोलनले उदयपुरका कृषक मारमा

उदयपुर । भारतले गरेको अघोषित नाकाबन्दीका कारण उदयपुरमा व्यवसायिक रुपमा खेती गरिरहेका कृषक मारमा परेका हुन । सुन्तला, कागती, निबुवा, जुनार लगायतका फलफुल उत्पादन गरेर बिक्री गर्ने समय असोज, कात्तिक, मंसिरसम्म नाकाबन्दीसँगै मधेस आन्दोलनले समस्या निम्त्याएको हो । नाकाबन्दी र आन्दोलनले उत्पादन भएका कृषिजन्य वस्तु सहज रुपमा बिक्री नहुनाले सड्ने तथा उत्पादन लागतभन्दा कम मूल्यमा बिक्री गर्नुपर्ने मुख्य समस्या सिर्जना भएको मयांखुका स्थानीय शिक्षक तोकबहादुर श्रेष्ठले बताए । शिक्षक श्रेष्ठले भारतीय नाकाबन्दीका कारण प्रयाप्त इन्धन आपूर्ति नहुँदा हुवानीमै जटिल समस्या थपिएको बताए । जिल्लाका पहाडी क्षेत्रमा पछिल्लो समयम व्यवसायिक रुपमा बढ्दै गएको व्यवसायी खेतीले अहिले कृषकलाई निराशा बनाएको समेत गुनासो गरेका छन् ।

जिल्लाको हर्दनी, मायाखु, लेखानी, लिम्पाटार, ओखले, सोरुङ छविसे, रुपाटार लगायतका तीन दर्जनभन्दा बढी गाँउ विकास समितिमा व्यवसायिक खेती गर्ने अधिकांश कृषक अहिले निराश भएका छन् । फलफुल मात्र नभएर दलहनबालीको खेती गर्ने कृषकलाई अहिले भट्मास, बोडी, केराउ, कुर्ती, मस्याम लगायत विभिन्न कृषिजन्य वस्तु बेच्ने समयमा चर्को रुपमा हुवानी तिन बाध्य बनाएको छ । सोरुङका स्थानीय कृषक दुर्गाबहादुर बिष्ट बजारसम्म पुर्‍याउन सवारी सधानमै चर्को भाडा तिर्नु पर्ने र बजार पुर्‍याउँदा सहि मूल्य नपाइने समस्या रहेको गुनासो गरे । 'गएको वर्ष गााउ गााउमा भट्मास, दाल, कुर्ती, मस्याम, बोडी, सुन्तला, निबुवा, कागति खरिदको लागी गााउमै व्यापारी आउथ्ये, बिष्टले भने, 'नाका बन्दी र आन्दोलनले यस वर्ष कोही आएनन ।

ओखले गाविसको पिपलभज्यडमा सुन्तला तथा वेमौसमी तरकारी खेती गर्ने जिल्लाकै नमुना कृषक तोपबहादुर ठकुरीले पनि यस वर्ष नाकाबन्दी र आन्दोलनकै कारण सुन्तलाको मूल्य नपाएको बताए । कृषक ठकुरीले गएको वर्ष प्रति किलो बोटमै ९० देखि एकसय २० रुपैयासम्म बिक्री गरेको सुन्तला अहिले प्रतिकिलो ५० रुपैयाले बिक्री गर्नु परेको गुनासो गरे । 'गएको वर्ष सुन्तलै बेचेर १५ लाखभन्दाबढी आम्दामी भएको थियो ।' ठकुरीले भने, 'अहिले आन्दोलनकै कारण ५० प्रतिशत कमी भएको छ ।' जिल्लामा पछिल्लो समयमा विभिन्न संघ संस्थाले व्यवसायिक सिप लिएर व्यवसायिक खेती गर्ने प्रशस्त रहेका छन् । जिल्लाकै महाभारत क्षेत्र र चुरेको काख अनि कोशी गढतिरका वेशीमा धेरै मात्रमा दलहन खेती हुने गरेको छन भने महाभारत क्षेत्रमा अलाची लगायतका नगदे वाली लगाउन कृषक लागी परेका छन् ।

नाकाबन्दीको कारण इन्धन अभावले कृषकलाई खेत जोत्नदेखि हिउदे वालीमा गहुं लगायतका वाली लगाउन समेत समस्या परेको कृषकको भनाई छ । गाईघाटका स्थानीय कृषक शिव दाहालले ट्याक्टरमा इन्धन अभाव भएकाले खेत जोत्न आएको गुनासो गरे । 'इन्धन अभावका कारण काट्न थ्रेसर पनि महंगो छ' दाहालले भने 'खेत जोत्न इन्धन पनि छैन घरमा हल गोरु पनि छैन ।' - विदुर कटुवाल

सुर्खेतमा धान उत्पादन घट्यो

सुर्खेत । सुर्खेतमा यस वर्ष धानको उत्पादनमा कमी आएको छ । गतवर्षको तुलनामा यस वर्षमा १५ प्रतिशतले धानको उत्पादन घटेको छ । धान रोपाइको समयमा पर्याप्त वर्षा नभएका कारण उत्पादनमा कमी आएको हो । समयमा पानी नपरेकाले बेर्ना तयार भइसक्दा पनि रोपाइ हुन नसकेको कारण धान उत्पादनमा कमी आएको बताइएको छ । जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका अनुसार आ.व. ०७१/७२ मा १३ हजार २ सय ५२ हेक्टरमा ४२ हजार ८ सय ३ मेट्रिक टन उत्पादन भएको छ । यस्तै, आ.व. ०७०/७१ मा १४ हजार ६ सय हेक्टरमा ५९ हजार ३ सय २२ मेट्रिक टन उत्पादन भएको थियो । आ.व. ०७०/७१ को तुलनामा ७१/७२ मा एक हजार तीन सय ४८ हेक्टर जमिन बाभो रहेको थियो भने, १५ प्रतिशतले धानको उत्पादन घटेको स्रोतले

छिन्चु बावियाचौर, कुनाथरी लगायतका गाविस मुख्य पकेट क्षेत्र मानिन्छ । जिल्लामा राधा ४, राधा ७, सुक्खा १ सुक्खा २, डाडामसुरी, वीन्देश्वरी, रामधान, स्थानीय वास्मतीलगायतको धान व्यापक रुपमा लगाउने गरिएको छ । किसानहरुमा खेतीमा अपनाइने उन्नत प्रविधीमार्फत खेती गर्दै आएपनि उत्पादनमा ह्रास आउदा किसानहरु चिन्तीत बनेका छन् । मुख्य अन्नबाली धानको उत्पादन घटेपछि जिल्लामा खाद्य सङ्कट नहुने जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका प्राविधिक सहायक यामलाल गिरीका बताए । यस वर्ष बाभो रहेको जमिनमा समयमा पानी नपर्नाले गहाको पनि उत्पादनमा पनि कमि आउने प्राविधिक गिरीको भनाई छ । उनले धानको उत्पादनमा कुनै पनि रोग देखा नपरे पनि प्रयाप्त सिंचाई सुविधा नभएका कारण उत्पादन कमि आएको बताए ।

पछिल्लो समयमा खेतीयोग्य जमिन प्लटिङ गर्ने प्रवृत्ति बढेकाले क्षेत्रफल घट्दै गएकाले उत्पादनमा पनि प्रत्यक्ष असर पर्ने गरेको छ । धान उत्पादन हुने जग्गामा जथाभावी घर निर्माण र प्लटिङले र सिंचाईको व्यवस्थापन नमिलाउदा कतिपय जग्गा बाभिएकोले उत्पादनमा कमि आएको बताइएको छ । यस बाहेक जिल्लामा ढिलो रोपाई हुनु, समय समयमा प्रयाप्त वर्षा नहुनु जस्ता कारणले जिल्लामा धानको उत्पादन घटेको हो । पर्याप्त सिंचाईको सुविधा नहुदा खेतीयोग्य जमीन बाभै रहेको किसानहरुको गुनासो छ । सुर्खेतमा धान सहित मकै, गहुं, कोदो लगायतका अन्य वाली तथा रोडागुडी उत्पादन हुने गर्दछ । - डिलप्रसाद शर्मा

पशुपालन प्रवर्द्धन गर्न रुपन्देही पशु कार्यालयले १ करोड ५६ लाख अनुदान दिने

रुपन्देही । पशु पालन व्यवसायप्रति युवाहरूको बढ्दो आकर्षणलाई मध्यनजर गर्दै जिल्ला पशु सेवा कार्यालय रुपन्देहीले चालु आवमा पशुपालक किसानका लागि

गरिने छ। गाई र भौसीका फार्मलाई प्रतिफार्म रु ५० हजारका दरले र बड्गुर फार्मलाई रु ४० हजारका दरले अनुदान दिइने पशु सेवा कार्यालयले जनाएको छ।

अनुदान दिने तयारी गरिरहेको छ। पशु व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्दै जिल्लालाई पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाउनका उद्देश्य राखेर चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजित गरिएको १ करोड ५६ लाख ८ हजार रकम किसानहरूलाई अनुदान स्वरूप उपलब्ध गराउन लागिएको हो।

जिल्लाका युवा तथा अन्य कृषकलाई लक्षित गरेर अनुदानको कार्यक्रम लागू गर्न थालिएको बताउँदै त्यसका लागि कार्यालयले सार्वजनिक सूचना समेत जारी गरि सकेको छ। जिल्ला पशु कार्यालयले किसानलाई लक्षित गरेर विभिन्न कार्यक्रममार्फत युवा कृषकलाई अनुदानको कार्यक्रम प्रदान गर्दै आएको जिल्ला पशु कार्यालयका प्रमुख एवं वरिष्ठ पशु चिकित्सक डा गान्धीराज उपाध्यायले बताएका छन्।

पछिल्लो समयमा जिल्लामा वैदेशिक रोजगारमा गएर फर्किएका युवाको पशुपालनतर्फ आकर्षण बढ्दो पाइएको बताउँदै उनले युवा लक्षित विशेष पशु उत्पादन कार्यक्रम लागू गर्न लागिएको बताए। रुपन्देही जिल्लाभर रु ३३ लाख बराबरको १४ वटा गाई, भौसी फार्म स्थापना गर्न सार्वजनिक सूचना मार्फत किसानहरूलाई आग्रह गरि सकेको समेत उनले बताए।

जिल्ला पशु कार्यालयको योजना अनुरूप स्थापना गर्न लागिएको १४ वटा फार्ममध्ये प्रतिगोठ रु दुई लाख बराबरका १० वटा साना, प्रतिगोठ रु तीन लाख बराबरको तीन वटा मभौला र रु चार लाख बराबरको एउटा ठूलो गोठ स्थापना गर्ने गरी अनुदानको व्यवस्था गरिएको समेत कार्यालय प्रमुख उपाध्यायले बताए। यस आवमा कार्यालयबाट पशुपालन व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत साना फार्मलाई अनुदान प्रदान गरिने भएको छ। त्यस्ता फार्म गाई र भौसीका २०/२० हुनेछन् भने बड्गुर पालनका लागि आठ वटा फार्म तयार

त्यसैगरी चार वटा सेवा केन्द्रबाट डेरी पकेट सुदृढीकरण कार्यक्रमको सुरुवात गर्न लागिएको समेत बताइएको छ।

डेरी पकेट सुधार कार्यक्रमअन्तर्गत विभिन्न क्षेत्रका १२० फार्ममा गोठ सुधार कार्यक्रम, ८० वटा फार्ममा च्याप कटर मेसिन वितरण कार्यक्रम, परजीवी नियन्त्रण तथा खोप कार्यक्रमजस्ता सेवा पनि कार्यालयले विभिन्न सेवा केन्द्रमार्फत प्रदान गर्दै आएको छ।

कार्यालयले गोठ सुधार कार्यक्रम र च्याप कटर मेसिनका लागि रु १२/१२ लाख तथा परजीवी नियन्त्रणका लागि रु छ लाख र खोप कार्यका लागि रु तीन लाख अनुदान स्वरूप छुट्टाएको छ। त्यस्तै युवा लक्षित व्यवसायी बाखा प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत तीन वटा फार्मलाई रु छ लाख र बेरोजगार युवा प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत रु १२ लाख अनुदान दिने कार्यालयले जनाएको छ।

त्यस्तै बेराजगार युवालाई नै लक्षित गरी उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रम (बेराजगार युवा) का लागि छ

जनाका लागि रु १२ लाख छुट्ट्याइएको छ। हिउँदे घास उत्पादन कार्यक्रमअन्तर्गत ४७ वटा फार्मका लागि ३८ हेक्टरमा जै घास उत्पादन गर्न लागिएको छ।

त्यसैगरी पशु कार्यालयले व्यवसायिक बड्गुरपालन कार्यक्रमअन्तर्गत ५० वटा बड्गुरका पाठापाठी किन्नका लागि रु दुई लाख ५० हजार, खोर निर्माणका लागि रु तीन लाख, दाना खरिद तथा ढुवानीका लागि रु दुई लाख र विद्युत् जडानका लागि रु १५ हजार पानी जडानका लागि रु ६५ हजार अनुदान दिने योजना रहेको कार्यालय प्रमुख उपाध्यायले बताए।

नेपालको संविधानमानागरिकता सम्बन्धी प्रावधान

- कुनै पनि नेपाली नागरिक नागरिकता प्राप्त गर्ने हकबाट वञ्चित नहुने।
- प्रादेशिक पहिचान सहितको एकल संघीय नागरिकताको व्यवस्था गरिएको।
- संविधान प्रारम्भ हुदाका बखत नेपालको नागरिकता प्राप्त गरेका व्यक्ति नेपालको नागरिक हुने।
- वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गर्ने व्यक्तिले निजको बाबु वा आमाको नामबाट लैङ्गिक पहिचान सहितको नागरिकताको प्रमाणपत्र पाउने।
- नागरिकको परिचय खुल्ने गरी अभिलेख राखिने।

नेपाली नागरिकता प्राप्त हुने अवस्था :

१. वंशजको नागरिकता

- संविधान प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि वंशजको नागरिकता प्राप्त गरेका व्यक्ति,
- जन्म हुँदा कुनै व्यक्तिको बाबु वा आमा नेपालको नागरिक रहेको अवस्थामा त्यस्तो व्यक्ति,
- संविधान प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि बाबु र आमा दुवैले जन्मको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गरेका सन्तान बालिग भएपछि,
- नेपालभित्र फेला परेको पितृत्व र मातृत्वको ठेगान नभएको नाबालक निजको बाबु वा आमा फेला नपरेसम्म,
- नेपालको नागरिक आमाबाट नेपालमा जन्मभई नेपालमा नै बसोबास गरेको र बाबुको पहिचान हुन नसकेको व्यक्ति, तर बाबु विदेशी नागरिक ठहरेमा संघीय कानून बमोजिम अंगीकृत नागरिकतामा परिणत हुने,
- विदेशी नागरिकसँग विवाह गरेकी नेपाली महिला नागरिकबाट जन्मिएको, निज नेपालमा नै स्थायी बसोबास गरी निजले विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त नगरेको र नागरिकता प्राप्त गर्दाका बखत निजका आमा र बाबु दुवै नेपाली नागरिक रहेछन् भने नेपालमा जन्मेको त्यस्तो व्यक्ति।

नागरिकता प्राप्त गर्दाका बखत आमा र बाबु दुवै नेपाली नागरिक रहेछन् भने नेपालमा जन्मेको त्यस्तो व्यक्तिले वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्ने। धारा (११) (७)

१. अंगीकृत नागरिकता प्राप्त गर्न सक्ने :

क. विदेशी नागरिकले संघीय कानून बमोजिम अंगीकृत नागरिकता प्राप्त गर्न सक्ने।

ख. वैवाहिक अंगीकृत देहाय बमोजिम प्राप्त गर्न सकिने।

- नेपाली नागरिकसँग वैवाहिक सम्बन्ध कायम गरेकी विदेशी महिलाले संघीय कानून बमोजिम,
- विदेशी नागरिकसँग विवाह गरेकी नेपाली नागरिकबाट जन्मिएको, नेपालमा नै स्थायी बसोबास गरेको र विदेशी नागरिकता प्राप्त नगरेको व्यक्तिले संघीय कानून बमोजिम

नेपाल सरकार
कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय
सूचना विभाग

पूर्वाञ्चलमा गहुँको बीउ अभाव बढ्दै

मोरङ । गहुँ लगाउने 'पिक सिजन' सकिनलाग्दा पनि अझै किसानले गहुँको बीउ पाउन सकेका छैनन्। सरकारले पर्याप्त अनुदानको गहुँको बीउ उपलब्ध नगराउँदा र निजी कम्पनीका बीउ बजारमा आपूर्ति नहुँदा पूर्वाञ्चलमा बीउको अभाव बढ्दै गएको हो। गहुँ छर्न ढिलाइ भइरहेको भन्दै बीउ खरिद गर्न थोक विक्रेताकामा किसानको ओइरो लाग्ने गरेको भएपनि डिलरले गहुँको बीउ नभएको भन्दै किसानलाई रिक्त हात फर्काउने गरेका छन्।

गहुँको बीउ बजारमा कहीं कतै पाईदैन, भारतबाट पनि बीउ आउन रोकिएकाले कसरी गहुँ उब्जाउने हो भन्ने कुराले किसानहरूलाई चिन्तित बनाएको छ। यसले शहरी क्षेत्रमा भन्दा पनि ग्रामिण क्षेत्रमा अझ मुश्किल हुँदै गएको हो। जिल्ला कृषि विकास कार्यालय मोरङका कार्यालय प्रमुख राजेन्द्र उप्रेतीका अनुसार सरकारले अनुदानको गहुँको बीउ कोटाअनुसार उपलब्ध नगराएकाले

बीउको चर्को अभाव भएको बताएका छन। सरकारले राष्ट्रिय बीउबिजन कम्पनीले उत्पादन गरेको बीउ ननत जातको बीउ किसानलाई कोटाका आधारमा वितरण गर्ने गरेको थियो। पहिले साल्ट ट्रेडिङ कम्पनीले पनि बीउ वितरण गर्ने गर्दथ्यो। तर यो पटक राष्ट्रिय बीउबिजन कम्पनीले मात्र बीउवितरण गरिहेको छ उनले बताए।

गत वर्ष पानी परेर गहुँ नष्ट भएकाले यसवर्ष बीउको चर्को अभाव भएको छ। गत वर्ष गहुँ पाक्ने समयमा बढी पानी परेकोले गहुँको

उत्पादनमा बाधा पुगेको बताइएको छ। गत वर्ष पूर्वका भापा, मोरङ, सुनसरी, सिरहा र सप्तरीमा कुल ७४ हजार ३२८ हेक्टर जमिनमा गहुँ खेती गरिएको थियो।

कृषि उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि सदैव प्रयोग गर्नुहोस् लुमिन्को भोल मल

All Nepalese Tea & Coffee Center, Kupondol, Phone: 5535457, 5548201

Sugarcane farmers in protest movement

Parasi : The sugarcane farmers in Nawalparasi district have started a protest movement stopping supply of sugarcane to the sugar mills. The farmers resorted to this measure demanding that the sugar mills first pay them the remaining amount owed them. The four big sugar mills in the district have not yet paid last year's dues to the farmers. It is said the mills owe the farmers

millions of rupees for the sugarcane they purchased from them since the past few years. As per the data provided by the Sugarcane Producers' Association, the big mills in the district, namely, the Indira, Lumbini and Bagmati Sugar Mills

have paid only Rs 300 million to the farmers whereas they owe them one billion rupees. Sugarcane production in the district last year was Rs 2.2 million. Sugarcane is grown in about 10 thousand bighas of land in Nawalparasi district.

Integrated Agriculture Strategic Plan in Humla

Humla : The Integrated Agriculture Development Strategic Plan is going to be formulated in five different VDCs in Humla district. The District Agricultural Development Office, Humla, is to formulate the plan in Shreenagar, Madana, Shrimastha, Chhipra and Khagalgaun VDCs with the technical support of the Karnali Agriculture and Foods Concern Group.

Local Development Officer, also the Chairperson of the District Agricultural Development Committee, Rabi Bhattarai, said that the plan going to be formulated over the possibility of agriculture and its necessity would help increase the local productions and promote investment in the agriculture sector. Acting District Agricultural Development Officer, KB Rokaya, said that people would be deployed in all VDCs to collect information to formulate the plan. The plan would be formulated within this fiscal year.

Country would be self-reliant on agriculture in

Kathmandu, : Agriculture Minister Haribol Gajurel has said that the country would be made self-dependent in agriculture in next three years. Talking to the krishi weekly, Gajurel said that country's barren land would be utilised for agricultural purpose after making related-laws.

Ginger farmers worried

Pyuthan : As many as 720 farmers involved in commercial farming of ginger in southern part of Pyuthan district are worried for their produce go in vain as export of it to India was affected due to ongoing border blockade from India. Some 220 farmers are into organic farming while rest are involved in commercial farming across Dhangegadi, Hansapur, , Bangesal, Markabang and Tiram VDCs in the district, according to Chinta Bahadur Shoumel, Chairperson of the

Yerawati Multipurpose S m a l l - F a r m e r Cooperative.

"Around 90 percent of ginger produced here used to be imported to India but regular export is impeded following the border blockade and agitations in Tarai," explained Shoumel. The Cooperatives exported some 80 tonnes of ginger last fiscal year and has set a target to export as high as 100 tonnes to various Indian markets as Krishnanagar, Rupaidiya and others.

Dan Bahadur Majagaiya, a local farmer,

who adopted ginger farming forsaking other occupation, said that he was experiencing hardships in managing daily expenses as his produces were not securing markets. "My financial health is likely to deteriorate if the ginger is not exported in time," he bemoaned. The total export of ginger from the district was recorded some 2,875 tonnes, amounting to Rs 170 million in the last fiscal year, according to the District Agricultural Development Office, Pyuthan.

Paddy production down in Dang

Dang : Paddy production has decreased in Dang district this year as compared to previous year. According to the District Agriculture Development Office, Dang, the paddy production was decreased by 7,334 metric tonnes this year.

According to the Office, it was decreased due to late monsoon and lack of chemical fertilizer on time.

Project Officer Tilak KC said that a total of 49,650 metric tonnes of rice was produced this year while it was 56,984 metric tonnes last year. Although the district has 38,430 hectare of fertile land, paddy was planted on 36,500 hectare of land this year, according to the Office.

Fertilisers stuck at dry port in Birgunj

At a time when farmers across the country are facing shortages of fertilisers, a large amount of the same has been stuck at dry port in Birgunj, Parsa due to the ongoing agitation in the Tarai.

According to Rajendra Bahadur Karki, chief of Birgunj-based regional office of the Agriculture Inputs Company Ltd (AICL), Nepal, around 25,000 metric tonnes of fertilisers imported from India have been stuck at the port due to the protest. Meanwhile, he said that the process to supply the stuck fertilisers to various parts of the country has started under the escort of police as the protesters have eased the supply to some extent in view of farmers in dire need of fertilisers for wheat farming.

"It will take at least 15 to 20 days more to clear the stuck fertilisers and supply them to farmers," said Karki. Munni Lal Yadav, information officer at the District Agriculture Office, Parsa, said that there is a shortage of fertilisers because of the prolonged protest. He added that farmers who are into wheat farming will be affected this year if they fail to get fertilisers on time. Meanwhile, Karki said that AICL is preparing to import additional 45,000 metric tonnes of fertilisers to meet the growing demand.

Government committed to making soil healthi

New Delhi : Indian Prime Minister Narendra Modi on Saturday reaffirmed his government's commitment to making the soil healthier for the benefit of farmers.

"On World Soil Day, we reaffirm our commitment to making our soil healthier. When soil is in good health, our farmers get more wealth," the prime minister tweeted.

He said that from Saturday, "there will be nationwide initiatives where farmers will get soil health cards and other inputs". The government launched the Soil Health Card scheme in February.

पूर्वी चितवनको भण्डारामा बन्दागोभी गोड्दै एक किसान। यहाँ तरकारी खेती फस्टाउँदो छ। तस्विर : नारायण ढुंगाना

इलामको फूपातप्पामा विक्री गर्नका लागि राखिएका अदुवा। तस्विर : गोविन्द लामिछाने

पर्सामा धान उत्पादनमा कमी

वीरगन्ज । गत वर्ष प्रतिहेक्टर ३ दशमलव ७ मेट्रिक टनका दरले धान उत्पादन भएका पर्साका यस वर्ष धानवालीको उत्पादन सरदर प्रतिहेक्टर ३ दशमलव शुन्य २ मेट्रिक टनका दरले उत्पादन भएको छ । यो गत वर्षको तुलनामा शुन्य दशमलव ६८ प्रतिशतले कमी हो ।

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय पर्साका अनुसार, कुल एक हजार ३५३ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल रहेको पर्सा जिल्लामा ५४ हजार ७७२ हेक्टर क्षेत्रफल कृषि योग्य जमिन मानिन्छ । त्यसमध्ये यस वर्ष ४३ हजार ८७१ हेक्टर जमिनमा धान खेती गरेका छन् ।

उक्त क्षेत्रफलमा यस वर्ष पर्साका कुल रु. एक लाख ३२ हजार ५६० मेट्रिक टन धान उत्पादन भएको जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले जनाएको छ । धान खेती गरिएको कुल क्षेत्रफलमध्ये ३३ हजार २१ हेक्टर क्षेत्रफलमा अगहनी, आठ हजार पाँच सय हेक्टरमा भदैया र दुई हजार ३५० हेक्टर क्षेत्रफलमा चैते धान लगाएको थियो । यस वर्ष करिब ९५ हजार ७६१ मेट्रिक टन अगहनी, २९ हजार ७५० मेट्रिक टन भदैया तथा सात हजार ५० मेट्रिक टन चैते धान उत्पादन भएको तथ्यांक जिल्ला कृषि कार्यालयमा रहेको छ ।

पर्साका धान उत्पादन हुने जमिनलाई विशेषगरी तीन तहमा वर्गीकरण गरिएको छ । जसमध्ये वर्षभरि सिंचाइ सुविधा हुने करिब २२ हजार, अर्ध सिंचित अवस्था रहेको तीन हजार र बाँकी १८ हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा आकासे पानीको भरमा धानखेती हुने गरेका छन् ।

गाईविष्णुदेवीको मेहनतले सबैतिर उत्साह

पाल्पा । महिलाले केही पनि गर्न सक्दैनन् भन्ने ग्रामिण सोचलाई परिवर्तन गरी महिलाहरुले पनि राम्रो काम र मेहनतले धेरै आम्दानी बृद्धि गर्न सक्छन् भन्ने कुराको उदाहरण पात्र बनेकी छिन् विष्णुदेवी गैर । सधैं हाँसिलो मुद्रामा देखिने “गैरे गाईफार्म”का सञ्चालक विष्णुदेवी गैरे यतिबेला समाजमा सबैको उदाहरणीय र साहसी महिलाका रूपमा चिनिन्छन् । महिला हुन्, केही गर्न सक्दैनन्, सधैं अर्काको परनिर्भर बन्नुपर्छ भन्ने पुरानो मान्यतालाई तोडी उनले व्यवसायिक रूपमा गाईफार्म सञ्चालन गरेकी छिन् । समाजमा केही गर्न सक्दैनन् भन्ने मान्यतालाई चुनौती दिँदै उनले साहस र आँट गरेर व्यवसाय थालिन् । अहिले त्यसमा पाएको सफलताले गैरे निकै हर्षित छन् । दुई चार पैसा आवश्यक परेका बेला समाजमा ऋण माग्दा सापटी नदिनेका अगाडि मेहनत गरियो भने

सफलता पाइन्छ भनेभै गाईपालन व्यवसायले उनलाई राम्रो साथ दिएको छ । गैरेको व्यवसाय देखे सबैले खुलेर प्रशंसा गर्न थालेका छन् । काममा सधैं रुचि जगाउने र मेहनत गर्ने कृषक गैरेको विगत तीन वर्षयता व्यवसायिक गाईफार्म सञ्चालन गरी दूध बेच्ने र गाईको स्याहारा सुसार गर्दै उनको दिन बित्ने गरेको छ । आम्दानी गर्ने बाटो नभएपछि सुरुमा तरकारी पसल राखेको गैरेले त्यही तरकारी पसलको कमाई गाईपालनमा खर्च गरेर व्यवसाय थालनी बताउँछिन् । अहिले व्यवसाय फस्टाउँदै गएकोमा उनी अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएकी छिन् । जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले व्यवसायिक पशुपालक कृषकलाई अनुदानमा आर्थिक रकम सहयोग गरेपछि भन्नु व्यवसायमा हौंसला बढेको उनको भनाई छ । यही व्यवसायबाट नै दुई छोरा, श्रीमान् र सासुसहित पाँच जनाको परिवार

अहिले सुखसंग जीवन यापन गरिरहेको बताउँछिन् । चारवर्ष पहिले नवलपरासीबाट रु ८० हजार पर्ने होलिस्टिन र जर्सी जातको गाई ल्याई दूध बेच्न थालेकी गैरेले राम्रो कमाई हुन थालेपछि फार्म नै सञ्चालन गरेकी हुन् । सुरुमा दुईवटा गाईबाट सुरु गरेको व्यवसाय अहिले फैलिएर गाईको सङ्ख्या सात पुगेको छ । “चारवटा दुहना गाईबाट दैनिक २५ लिटर दूध उत्पादन हुन्छ” उनले भनिन् । पशुसेवा कार्यालयको एक लाख अनुदान रकमसहित रु सात लाखको लागतमा व्यवसाय थालनी गरेको गैरेको भनाई छ । दूधको कमाईले घर व्यवहार चलाउन तथा दुई छोरालाई क्याम्पस पढाउन सजिलो भएको छ उनले बताइन् । यो सफलतासंगै अब गोठको क्षेत्रफल बढाएर ५०/६० वटासम्म गाई पाल्ने लक्ष्य समेत उनले लिएकी छन् ।

सल्यानमा कृषि व्यापार मेला

सल्यान । आगामी पुस १८ देखि २१ गतेसम्म कृषि, पशु, वन तथा व्यापार मेला सञ्चालन हुने भएको छ । जिल्लामा रहेका कृषि, वन तथा पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धन तथा विकास गर्ने उद्देश्यका साथ मेलाको आयोजना गर्न लागिएको हो ।

सल्यान उद्योग वाणिज्य सङ्घ सल्यानको आयोजनामा सञ्चालन हुने मेलामा जिल्लाभित्रका कृषि, वनजन्य उत्पादनहरुको प्रचार प्रसार गरी व्यावसायिक कृषकलाई प्रोत्साहन दिन मेला आयोजना गरिएको सङ्घका अध्यक्ष सुधन श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

खाद्य...

भएपनि त्यसलाई सार्वजनिक नगरी व्यापारीहरुसंग मिलेमतोमा अवैध खेल खेली आर्थिक अनियमितता हुन थालेको आरोप लाग्न थालेको छ । हेर्दा कसैको आंखामा नपर्ने खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि जानकारी गराउनेका लागि विनियोजित बजेटमा लाई सहि किसिमले प्रयोग नगरी दुरुपयोग गरिन थालेपछि, कर्मचारी बृत्तमा नै चर्चा चल्न थालेको छ ।

विभागले केही साता अगाडि सञ्चारकर्मीहरुलाई प्रशिक्षण गराउने नाममा विषयगतमा काम गर्नेहरुलाई प्रशिक्षण दिने भन्दा पनि विनियोजित रकम सिध्याउने काम मात्र गरेको कर्मचारी मात्र होइन सञ्चारकर्मीहरु बीच नै चर्चा चलेको छ । प्रशिक्षण कार्यक्रम पनि ठेक्कपट्टामा नै चल्ने रहेछ । एक राष्ट्रिय सञ्चार माध्यममा कार्यरत पत्रकारले कृषिलाई बताए । कृषि विकास मन्त्रालय मातहतका कार्यालयले सञ्चालन गरेको सो प्रशिक्षणमा कृषि वीटमा काम गर्ने पत्रकारहरु र कृषि पत्रकारितामा सक्रिय पत्रकारहरुलाई नसमेटेकोमा उनले दुखेसो समेत गरे ।

चितवनमा माटो दिवस मनाइयो

चितवन । माटो : जीवनको मूल आधार भन्ने मुल नाराका साथ दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय माटो दिवस जिल्ला कृषि विकास कार्यालय चितवनले सम्पन्न गरेको छ । जिल्ला कृषि विकास कार्यालय चितवनका कृषि प्रसार अधिकृत गौतमले किसानहरुलाई कार्यालयले उपलब्ध गराउँदै आइरहेको सेवाको बारेमा जनाकारी गराएका थिए ।

सोही कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथिका रूपमा रहेका जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका वाली विकास अधिकृत सुदिप रेग्मीले माटो, माटोको नमुना परिक्षण यसको फाईदा, माटो सुधारका लागि गड्यौली मल उत्पादन, भकारी सुधार, हरियो मल उत्पादन प्रक्रिया, भिरालो जग्गामा रुख संगै कृषि खेती गर्ने प्रविधि, नेपालमा प्रागारिक खेती यसको फाईदा र नेपाल सरकारले यसमा गरेमा प्रयास लगाएतका बारेमा कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए । कार्यक्रममा जिल्लामा रहेका कृषि क्षेत्रको विकासका लागि काम गरिरहेका विभिन्न सरोकारवाला संघसंस्थाहरुको उल्लेख्य मात्रामा सहभागिता रहेको थियो ।

Shalom थोपा सिंचाई
SHALOM AGRICULTURE PVT. LTD
BALAJU - 16, MACHHAPOKHARI
PHONE NO: 985119238
Website: www.shalomagrodrip.com Email: krishna30@gmail.com

साप्ताहिक बजार मूल्य		Shreenagar		
विकास क्षेत्र	हिमाली क्षेत्रको सरदर मूल्य रु.	पहाडी क्षेत्रको सरदर मूल्य रु.	तराई क्षेत्रको सरदर मूल्य रु.	देशभरको सरदर मूल्य रु.
मासु प्रति किलो				
खसी	६५०	६१०	५७५	६३०
रांगो	३१५	२३०	२००	२५०
बंगुर	३००	२५०	२५०	२७०
ब्रोइलर	३७५	३२०	२५०	३२५
स्थानीय	१०५०	६५०	६००	८००
अण्डा प्रति गोटा				
कुखुरा	२०	१४	१२	१५
दुध प्रति लिटर				
गाई	८८	५८	५५	६७
भैंसी	९०	६४	६०	७१
माछा				
ट्राउट	१२००	९००	-	१०००
कार्प	-	१९०	२००	२१०

स्रोत: पशुपंक्षी बजार प्रवर्द्धन निर्देशालय

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म मिति
१९९९ मंसिर ७

स्वर्गारोहण
२०७२ मंसिर १०

हाम्रा पूजनीय प्रात स्मरणीय पिता बुद्धिना फुयालको स्वर्गारोहण भएको आज १२ औं दिनको पुण्य तिथिमा आराध्यदेव श्री पशुपतिनाथसंग उहाँको आत्माको चिरशान्तिका लागि हार्दिक नमन गर्दछौं ।

यस शोकको कठिन घडिमा हामीलाई सान्त्वना प्रदान गर्नु हुने समस्त नाता बन्धवान्धव एवं ईष्टमित्रप्रति हृदयदेखि नै नतमस्तक छौं ।

छोरा/ बुहारी

अर्पण फुयाल/ गीता फुयाल
श्रीकृष्ण फुयाल/ सरिता फुयाल

भान्जा/ भान्जी

तुलानाथ पुडासैनी
कृष्णप्रसाद पुडासैनी

माइली भट्ट
देवकुमारी पुडासैनी

फौड कुमारी

नाती/ नातिनी

सिद्धार्थ फुयाल
अंशु फुयाल

आउसा फुयाल

आरजु फुयाल

सम्धी/ सम्धिनी

गोविन्द डंगोल/ दुर्गामाया डंगोल
वीरबहादुर पन्त/ मायादेवी पन्त

जैविक प्राण्डारिक मल क्वेन थोर्ड र न्यू लाईट प्रयोग गरौं माटोको उर्वराशक्तिलाई वढाई उत्पादनमा बृद्धि गरौं

थाईल्याण्डको प्रतिष्ठित एशिया एग्रो टेक कम्पनी लि. वाट उत्पादित, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्वाट परिक्षण प्राप्त नेपालको हावापानी माटो सुहाउदो, माटो र बोट विरुवालाई रोग किराले समेत असर गर्न नसक्ने

विषादीको प्रयोग गर्नु नपर्ने जैविक प्राणारिक मल

नेपालको लागि अधिकृत विक्रेता

जोशी जनरल सप्लायर्स

Organic Certified by IFOAM, ACT.Operator Code No 22152 Asia Agro Tech Ltd., Thailand

२० पूर्णचण्डी मार्ग, जावलाखेल ललितपुर
फोन नं. ९८४९२०८५५८/ ९८४९८०७७५२

कृषि कर्ममा रमाउँदै छन् पूर्व मन्त्रीहरू

सत्तामा रहंदा कृषि पेशालाई प्राथमिकतामा नपार्ने राजनीतिज्ञहरू भविष्यमा गएर कृषि पेशालाई कुनै न कुनै रूपमा अंगाल्छन् कि भन्ने संकेत देखिएको छ । कृषिलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्न नसकेका तीन पूर्व मन्त्री यतिखेर व्यवसायिक रूपमा नै कृषि कर्ममा सक्रिय भएर लागेका छन् । राजनीति गरेर मन्त्री भईसकेपछि कृषि खेती गर्ने भन्ने कुरा कसैले पनि पत्यार गर्दैनन् पनि होला । मन्त्री भएर सेवा सुविधा हासिल गरेकाहरू खेतमा गएर माटोसंग खेलन मन नगर्नु पनि स्वाविक नै होला । तर, केही त्यस्ता व्यक्तिहरू छन् जो मन्त्री भईसकेपछि पनि खेतमा गएर काम गर्न शुरू गरिसकेका छन् । सधैं सुविधा सम्पन्न भएर पदमा मात्र बसिरहनु पर्दछ भन्ने नेपाली राजनीतिक बृत्तमा उनीहरू उदाहरणका पात्र बन्न सफल भएका छन् । जसले राजनीतिलाई थोरै समय दिएर भएपनि कृषि कर्ममा लागेका भेटिन्छन् । मन्त्री भएका व्यक्ति व्यवसायिक कृषिमा लागेका यस्ता उदाहरणले कृषि व्यवसायमा आकर्षित भएका युवापुस्ता वा लगानी गर्न चाहनेहरूलाई धेरै मात्रामा प्रोत्साहन गरिरहेको छ भन्दा फरक नपर्ला ?

रुकुमको किसान परिवारमा जन्मिएका पूर्व मन्त्री लोकेन्द्र विष्ट मगर ४५ वर्ष राजनीतिक जीवन व्यतित गरेर फेरि कृषि कर्ममा जुटेका छन् । एमाओवादी स्थायी समिति सदस्य रहेका विष्ट पार्टी भित्रका कामकावाहीप्रति २१ बुंदे असहमति जनाउँदै राजीना दिएर काभ्रेपलाञ्चोकको भकण्डे पुगेर करीव ४० रोपनी जग्गा भाडामा लिई कालो धान उत्पादनमा सक्रिय भएका छन् । राजनीतिमा प्रवेश गरेपछि, कृषि पेशाबाट टाढिएका उनलाई राजनीतिबाट विरक्त लागेकाले फेरि ४५ वर्षपछि किसान बन्ने रहर पलाएको छ । संविधानसभा, व्यवस्थापिका संसद र पर्यटन तथा स्वास्थ्य मन्त्री समेत बनेका विष्ट राजनीतिक जीवनबाट निराश भएर पोषण युक्त कालो धान उत्पादन गर्न लागेको बताउँछन् । एमाओवादीको हेटौडा अधिवेशनमा पारित भएका निर्णयहरू कार्यान्वयन नभएपछि उनी विरक्तिका हुन् । अहिले कृषि कर्ममा लागेपछि धेरै काभ्रेवासी पूर्व मन्त्री लोकेन्द्र विष्टको प्रशंसक पनि बनेका छन् । सवै पूर्वमन्त्रीहरूले यसैगरी काम गर्ने हो भने कृषिमा केही परिवर्तन त हुन्थ्यो होला नि ? काभ्रेली जनता भनिरहेका छन् । करीव ७ सय रुपैयां प्रतिकजी पर्ने कालो धान उत्पादनमा सक्रिय भएर लागेका विष्ट भन्छन्, राजनीति गरेर प्रेसर हाई गराउनु भन्दा क्यान्सर, अल्जाईमर्स, मधुमेह, ब्लड प्रेसर जस्ता रोगलाई ठिक पार्ने कालो धान खेती गर्नु नै धेरै आनन्द मान्छन् । कालो धान खेती गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा माग पनि बढ्दो रहेको भन्दै राजनीतिबाट एकजनालाई पनि रोजगारी दिन नसकेपछि कालोधानखेती गरेर उनले १७ जनालाई रोजगारी दिन पाएकोमा खुशी देखिन्छन् ।

पूर्व प्रधामन्त्री स्व. गिरिजाप्रसाद कोइरालाका विश्वास पात्र भएकै कारण पटक पटक मन्त्री बनेर सत्ताको स्वादमा रमाएका पूर्व मन्त्री जयप्रकाश प्रसाद गुप्ता अदुवा खेती गरेर कृषिमा रमाईरहेका छन् भन्ने कुरा धेरैलाई थाहा नहुन पनि सक्छ । जति पटक मन्त्री बने त्यति नै पटक विवादमा तानिएका पूर्व मन्त्री गुप्ता यतिखेर आफ्नो गृह जिल्लामा गएर अदुवाखेती मात्र गरिरहेका छन् । मधेश आन्दोलनको मोर्चा पनि अगाडि बढिरहेका छन् । मन्त्री बनेकै बेला भ्रष्टाचारको मुद्दामा जेल परेका उनी फेरि गाउँमा गएर खेती गर्छु भन्ने सोचेका पनि थिएन । जुन रवाफमा मन्त्री भएर बसिरहेका थिए । त्यही रवाफमा नै सधैं रहिरहन्छु भन्ने थियो । तर समयले कोल्टे फेच्यो । पटक पटक मन्त्री बन्दा पनि कृषिको विकासका पक्षमा वकालन नगरेका गुप्ताले अदुवा बारीमा गएर काम गर्दाको मज्जा नै धेरै रहेको बताउँछन् । विगतमा जे जस्तो भएपनि नेपालको आर्थिक मेरुदण्डको ठूलो हिस्सा हो भन्छन् गुप्ता । जबसम्म नेपालमा कृषिको विकास गर्न सकिन्न तबसम्म मुलुकले आर्थिक विकास गर्न सक्दैन उनको भनाई रहेको छ । हिला नै भएपनि कृषि क्षेत्रको महत्वका बारेमा पूर्वमन्त्री गुप्ताले कुरा बुझेरै अदुवा खेती गर्न थालेका छन् । उनको बारीमा उत्पादन भएका अदुवा विदेश निर्यात हुने गरेकोले एकातिर आम्दानीको श्रोत बलियो भएको र अर्कोतिर निकै अदुवा खेतीबाट धेरै नै सन्तुष्टि रहेको गुप्ताको भनाई रहेको छ ।

गत २०६४ सालको संविधानसभा निर्वाचनमा बर्दिया क्षेत्र नं. २ बाट निर्वाचित भएर बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री समेत बनेका भएका पूर्व मन्त्री विष्णुप्रसाद थारु बर्दियाको मगरगाडी गाविस स्थित धोविया गाउँमा व्यवसायिक रूपमा जैविक तरकारी उत्पादन गरेर बसिरहेका छन् । एकीकृत नेकपा माओवादीका केन्द्रिय सदस्यसमेत रहेका थारुले मन्त्री पदमा बस्नु ठूलो कुरा होइन आत्मसम्मानमा काम गर्नु ठूलो कुरा भएको बताउँदै आफूलाई कृषि कर्मजस्तो राम्रो केही नलाग्ने बताउँछन् । १० कठ्ठा तरकारी खेती गरिरहेका थारुले काउली, सिमी, करेला, बोडी, भिन्डी, फर्सी गाजर, आलु, खुर्सानी लौका लगायतका तरकारी उत्पादन गरिरहेका छन् । उनले विभिन्न खाले बेमौसमी तरकारी पनि उत्पादन गरिरहेको बताउँछन् । भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दीका कारण भारतसंग परनिर्भर भएका नेपालीलाई आत्मनिर्भर भएर बाँच्नका लागि पाठ सिकाउन आफू सफल भएको थारुको भनाई छ । थारुहरूको गाउँका रूपमा चिनिएको धोविया गाउँमा पूर्वमन्त्री नै तरकारी खेतीमा सक्रिय भएका कारण सो गाउँका अधिकांश मानिस व्यवसायिक कृषि तर्फ आकर्षित भएका छन् । पार्टी भित्र बढ्दै गईरहेको गुट उपगुट प्रति असन्तोष व्यक्त गर्दै थारु भन्छन् तरकारी खेतीमा न गुट छ, न उपगुट यसमा नै आनन्द नै आनन्द छ । हिजो पनि खेती नै गरेको हो अहिले पनि खेतीमा रमाईरहेको छु । विगतमा परम्परागत रूपमा खेती गर्दथे अहिले त्यसलाई नगदेबालीका रूपमा व्यवसायिक बनाईरहेको छु थारुको तर्क छ ।

**भूकम्पले घर छैन !
धान सुरक्षित गर्न ठाउँ छैन**

**तर पनि मलाई केही डर छैन ! किनकी
अमेरिकी प्रविधिबाट नेपालमै उत्पादित तीन लेयरको PICS मैसँग छ
सम्पूर्ण किसानहरूका लागि सुरक्षित र हावा नछिर्ने अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको व्याग**

